

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η Ελλάδα έχει ανάγκη την εκπόνηση και την εφαρμογή, εδώ και τώρα, ενός εθνικού σχεδίου εξόδου από την κρίση και θεμελίωσης της ευημερίας και της αξιοπιστίας. Όσα μνημόνια και να γίνουν, αν η Ελλάδα δεν δώσει, με τις δυνάμεις της, τη μάχη εναντίον της ύφεσης, δηλαδή τη μάχη της ανάπτυξης, δεν πρόκειται να βγούμε από την κρίση, όχι του ευρώ αλλά τη δική μας. Αν δεν αναστρέψουμε την πορεία της ύφεσης προς τα πάνω, το ελληνικό κράτος θα αναζητά διαρκώς χρήματα από τους φορολογουμένους, από τις απολύσεις του δημόσιου τομέα, από τις μειώσεις μισθών και συντάξεων, από την εξαφάνιση της πρόνοιας, κ.ο.κ. Πολλοί πιστεύουν πως η έκβαση της μάχης κατά της ύφεσης εξαρτάται αποκλειστικά, ή κατά το μέγα μέρος της, από την εξεύρεση χρημάτων που θα «πέσουν» στην ελληνική αγορά εν είδει Μεσογειακών Προγραμμάτων, Ε.Σ.Π.Α., κ.λπ. Οι αμετανόητοι αυτοί πολιτικοί, οι οποίοι, σε πείσμα της κρυστάλλινης εμπειρίας, εξακολουθούν να πιστεύουν πως και η ανάπτυξη είναι ζήτημα διεθνούς επαιτείας, πρέπει να αποκαλυφθούν ως προς την ουσία των επιχειρημάτων τους στον ελληνικό λαό και να αφήσουν άλλους ρεαλιστικότερους και αγωνιστικότερους να δώσουν αυτή τη μάχη. Η εισαγωγή κεφαλαίων από την Ε.Ε. οπωσδήποτε διευκολύνει, αλλά η ανάπτυξη είναι πρωτίστως θέμα δικό μας. Το χρέος για την ανάπτυξη βαραίνει τις πλάτες των πολιτικών. Δυστυχώς αυτό δεν έχει ακόμη συνειδητοποιηθεί ευρέως. Γι' αυτό, άλλωστε, ο ριζοσπαστικός μετασχηματισμός του κράτους με νέα μέθοδο δράσης, που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κρίσης για γρήγορη δράση, ούτε σχεδιάστηκε ακόμη ούτε έχει, έστω και με ανορθολογικό τρόπο, ξεκινήσει να εφαρμόζεται. Σωστές και αναγκαίες επιμέρους κινήσεις, που έγιναν επειδή ορισμένοι, λίγοι ή ελάχιστοι, μεταρρυθ-

μιστές και ριζοσπάστες πολιτικοί λειτούργησαν με αυτοθυσία, αλλά πάντως μόνοι τους, δεν αλλάζουν τη διαπίστωση ούτε μεταβάλλουν τη γενική εικόνα. Άλλωστε, συχνά αρκεί μια αλλαγή Υπουργού για να τα επαναφέρει όλα, ή σχεδόν όλα, σε προηγούμενες άθλιες καταστάσεις.

Αυτό, όμως, που δεν έγινε, πρέπει να γίνει χωρίς καθυστέρηση. Δεν είναι, βέβαια, θέμα ενός ανθρώπου. Δεν μπορεί να είναι. Κι αυτό για δύο λόγους. Ο πρώτος σχετίζεται με τις ανάγκες του θέματος. Ένα εθνικό σχέδιο εξόδου από την κρίση και επαναφοράς της χώρας στην ευημερία και την αξιοπιστία προϋποθέτει το συνδυασμό των γνώσεων και της εμπειρίας πολλών ανθρώπων. Η συλλογική εργασία είναι προϋπόθεση της εκπόνησής του. Ο δεύτερος συνδέεται με την ανάγκη γρήγορης εφαρμογής του σχεδίου αυτού. Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες δεν αντέχουν να πληρώνουν από το υστέρημά τους τις κοινωνικές υποδομές στην παιδεία, την υγεία, κ.λπ. Χρειάζεται επείγοντως ανάπτυξη που θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας και θα φέρει έσοδα στο Δημόσιο Ταμείο, καθώς και στα ταμεία του κοινωνικού κράτους. Αλλιώς, από το 2013 θα αρχίσει η αποδόμησή του, κατά κυριολεξία. Θα κλείνουν οι κοινωνικές υποδομές η μία μετά την άλλη. Η ύφεση δεν φέρνει μόνο ανεργία. Θα φέρει και μείωση της κοινωνικής προστασίας κάθε μορφής. Οι λαϊκιστές θα σπεύσουν εδώ να πουν: «Μα επήλθε η έλλειψη κοινωνικής προστασίας, τι άλλο χειρότερο να πάθουμε!» Μόνο, όμως, ένας αδαής δεν καταλαβαίνει πως τα χειρότερα είναι μπροστά, αν δεν κινητοποιηθούμε εδώ και τώρα. Το εθνικό σχέδιο δεν πρέπει απλώς να εκπονηθεί. Πρέπει και να εφαρμοστεί αμέσως και με επιτυχία. Άρα απαιτείται η στράτευση των ανθρώπων που θα το εκπονήσουν, έχοντας καταλάβει τι μπορεί να γίνει στη χώρα εδώ και τώρα, προκειμένου να συμμετάσχουν και οι ίδιοι στην εφαρμογή του, ώστε αυτή να είναι γρήγορη και

επιτυχής. Η συλλογικότητα είναι, λοιπόν, η προϋπόθεση τόσο της εκπόνησης του εθνικού σχεδίου για την έξοδο από την κρίση και την επιστροφή στην ευημερία και την αξιοπιστία όσο και της εφαρμογής του. Το εθνικό σχέδιο αυτό είναι, με άλλα λόγια, το σημαντικότερο σήμερα πολιτικό ζητούμενο για την Ελλάδα και τους πολίτες της.

Οι θέσεις για τη Νέα Ελληνική Ανόρθωση, όπως καταγράφονται στο παρόν κείμενο, αποτελούν την πρότασή μου για το πώς πρέπει να δουλευτεί το εθνικό σχέδιο για την έξοδο από την κρίση, την επιστροφή στην ευημερία και την αξιοπιστία. Πρέπει να βελτιώσουμε σε συντομότετο χρόνο το κράτος, ως προς το βασικό του καθήκον, που είναι η λειτουργικότητα (αδειοδοτήσεις, έλεγχοι, κ.λπ.). Όπως ανέπτυξα στα σχετικά κεφάλαια του βιβλίου αυτού, οι αλλαγές πρέπει να γίνουν με ευθύνη του Πρωθυπουργού, του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού, εκεί που το κράτος συναντά την οικονομία και η Ελλάδα διαθέτει παραγωγική εμπειρία (πρωτογενής τομέας, παραγωγή τροφίμων, εμπόριο, τουρισμός, ενέργεια, ναυτιλία, κατασκευές). Κι ακόμη, οι ριζοσπαστικές αλλαγές πρέπει, επίσης, να στραφούν προς τις περιφημες ρυθμίσεις της αγοράς, δηλαδή το κλασικό πεδίο λειτουργίας της σοσιαλδημοκρατικής σκέψης και πράξης. Τι κράτος είναι αυτό, όταν η Επιτροπή Ανταγωνισμού ανέχεται τις εναρμονισμένες πρακτικές, π.χ. στις τιμές των προϊόντων super market; Τέλος, οι διαρθρωτικές αλλαγές πρέπει να συνεχιστούν στο πεδίο του κοινωνικού κράτους, που αποτελεί το έτερον ήμισυ της σοσιαλδημοκρατικής σκέψης και πράξης. Μόνο έτσι θα υπάρξει ανάπτυξη, θέσεις εργασίας, έσοδα στο Δημόσιο Ταμείο και τα ταμεία του κοινωνικού κράτους, μείωση της ύφεσης, μείωση της ανάγκης περικοπών, μείωση, συνεπώς, της κοινωνικής έντασης, διατήρηση των δομών του κοινωνικού κράτους στην παιδεία, την υγεία, τις μεταφορές, την τοπική

αυτοδιοίκηση, καθήλωση των δημαγωγών σε περιθωριακά ποσοστά πολιτικής επιρροής και επιστροφή της Ελλάδας στην αξιοπιστία και των πολιτών της στην ευημερία και την αξιοπρέπεια. Η Γ' Ελληνική Δημοκρατία ολοκλήρωσε τον κύκλο της και πρέπει να ενταφιαστεί με τρόπο πανηγυρικό. Η μάχη πρέπει να δοθεί εδώ και τώρα και να θεμελιωθεί στην αναθεώρηση του Συντάγματος, που θα αποτελέσει την αφετηρία της Δ' Ελληνικής Δημοκρατίας. Ταυτοχρόνως, η λειτουργία μας πρέπει να νοηθεί και να είναι πολιτική λειτουργία στο πλαίσιο μιας Δημοκρατίας της Έκτακτης Ανάγκης. Αποτελούν, λοιπόν, οι θέσεις για τη Νέα Ελληνική Ανόρθωση τη βάση για τη σχετική πολιτική δουλειά. Οι συμπληρώσεις, οι εξειδικεύσεις, οι ποσοτικοποιήσεις και τα χρονοδιαγράμματα που λείπουν, είναι αυτά που πρέπει να προσθέσει η συλλογική πολιτική επεξεργασία.

Προτεραιότητες της πολιτικής επιβάλλεται, εδώ και τώρα, να γίνουν οι ανάγκες της Ελλάδας και των πολιτών της κι όχι οι ανάγκες των κομμάτων και των στελεχών τους. Ας σκεφτούμε πως έγιναν εκλογές τον Μάιο του 2012, κι αντί να σχηματιστεί αμέσως κυβέρνηση ξαναέγιναν εκλογές μετά από ενάμιση μήνα (!) και μόνο λίγοι συνυπολόγισαν: α) πως με τις εκλογές θα πήγαινε πίσω ο μνημονιακός όρος για καταβολή 6,5 δισ. ευρώ για τις καθυστερούμενες πληρωμές του Δημοσίου στους προμηθευτές του, καθώς και για τις καθυστερούμενες επιστροφές του Φ.Π.Α. στους δικαιούχους, β) πως θα χάνονταν κάποιοι μήνες από τον αγώνα για την επιβίωση της χώρας, και γ) πως θα υφίστατο καίριο χτύπημα ο τουρισμός. Κι όλα αυτά για να αναδειχτεί μια κυβέρνηση με άλλα πρόσωπα από άλλα κόμματα κι έτσι να ξοδευτεί το εξάμηνο της προσαρμογής της προκειμένου να επιδιώξει τους ίδιους ακριβώς στόχους με την προηγούμενη! Όλες αυτές οι πολιτικές πρακτικές πρέπει να γκρεμιστούν στον Καιάδα της σύγχρονης πολιτικής μας ιστορίας. Τα παθήματα

πρέπει επιτέλους να γίνουν μαθήματα. Στα δραματικά προβλήματα που προκύπτουν από την κρίση χρέους και ανταγωνιστικότητας προστίθενται και τα προβλήματα που προέρχονται από την ανικανότητα των πολιτικών κομμάτων. Οι θυσίες των πολιτών και η αυταπάρνηση κάποιων πολιτικών έφεραν μέσα σε δύο χρόνια μείωση του ελλείμματος κατά 6,5 μονάδες του Α.Ε.Π. Πρόκειται για παγκόσμια επίδοση. Προφανώς οι πολίτες εχθρεύτηκαν αυτές τις αναγκαίες πολιτικές. Τα πισωγυρίσματα, όμως, η ενοχική στάση κι ο φόβος των πολιτικών, η πολιτική δημαγωγία και ο συντεχνιασμός, καθώς και η αρνητική στάση των Μ.Μ.Ε. οδήγησαν, ταυτοχρόνως, τη διεθνή κοινότητα και τις αγορές να μας μέμφονται ότι δεν κάνουμε τίποτε! Και αυτό συνέβη διότι η αμηχανία, τα πισωγυρίσματα και ο αμφίσημος πολιτικός λόγος προηγούνταν των θετικών ενεργειών και έκαναν το γύρο του πλανήτη κρύβοντας τις θυσίες του λαού και τα επιτεύγματά μας. Ο αγώνας μας, λοιπόν, πρέπει να είναι καθαρός στους στόχους του και αταλάντευτος. Τα λόγια μας πρέπει να είναι καθαρά, οι συμβολισμοί μας κρυστάλλινοι και οι πολιτικές μας γρήγορες και αποτελεσματικές. Μόνο μια τέτοια πολιτική στάση συγκεντρώνει τα ουσιώδη χαρακτηριστικά της ρήξης με το παρελθόν και ενσωματώνει τις ελπίδες για την έξοδο της Ελλάδας και των πολιτών της από τη δίνη της κρίσης και της αναξιοπιστίας. Αν δεν κάνουμε τη ρήξη κι αν δεν πετύχουμε στον αγώνα μας, η μόνη προοπτική για την Ελλάδα θα είναι η καθολική φτώχεια, η γενίκευση της εγκληματικότητας και η εξαθλίωση.

Το παρόν κείμενο θα προσπαθήσω να λειτουργήσει ως πολιτική πρόταση. Γι' αυτό εξάλλου προβαίνω και στην έκδοσή του. Είναι μοιρολατρική πορεία προς την επίταση της κρίσης, να βαδίζουμε προς τη χειροτέρευση της κατάστασης για τη χώρα και τους πολίτες είτε σφυρίζοντας αδιάφορα, είτε εμπλεκόμενοι σε μικροκομματικές

διαμάχες, είτε προκρίνοντας το κομματικό συμφέρον σε σχέση με το εθνικό, είτε ακκιζόμενοι στην ατελέσφορη μιντιακή συζήτηση που καταναλώνει τα πάντα διά της προβολής των πάντων και της δημαγωγίας, είτε δημαγωγώντας, είτε απασχολούμενοι με τη μάχη εναντίον των δημαγωγών με διανοητικά σχήματα, ευχολόγια και γενικότητες. Πρέπει να σπάσουμε την αδράνεια της Μεταπολίτευσης. Ήδη, με τις εκλογές που έγιναν, ο λαός μπήκε στην πορεία των πολιτικών αλλαγών. Όπως είχα πει, παρουσιάζοντας τις θέσεις για τη Νέα Ελληνική Ανόρθωση στις 16 Φεβρουαρίου του 2012, χρειαζόμαστε αλλαγή υποδείγματος στην πολιτική. Οι πολίτες στις πρόσφατες εκλογές είπαν πως αυτό είναι απολύτως απαραίτητο. Πολλά πράγματα πρέπει να αλλάξουν: στα πρόσωπα, στα πράγματα, στις καταστάσεις. Η επιτυχία, λοιπόν, του παρόντος εγχειρήματος δεν θα κριθεί από το αν θα διαβαστούν οι σελίδες του ανά χειρας βιβλίου, αλλά από το αν θα χρησιμεύσουν ως βάση για να κάνουμε αυτό που έχουμε ανάγκη.

Πρελούδιο της σημερινής μου προσπάθειας ήταν η ομιλία μου στην αίθουσα της Ε.Σ.Η.Ε.Α., στις 9 Μαρτίου του 2009, για τις ανάγκες αλλαγών στη λειτουργία του κράτους, εκεί όπου αυτό συναντά την οικονομία. Η συνέχεια δόθηκε με τις παρεμβάσεις μου ως Υπουργού της κυβέρνησης Παπανδρέου, πρώτον τη δική μου τον Μάιο του 2011 για την ανάγκη η κυβέρνηση να ξαναρχίσει να μάχεται, αφού από τον Οκτώβριο του 2010 είχε βυθιστεί στην αδράνεια, στις ενοχές, το φόβο και την αμηχανία και, δεύτερον, την κοινή με την Άννα Διαμαντοπούλου και τον Γιάννη Ραγκούση, τον Οκτώβριο του 2011, για την ανάγκη να προχωρήσουν οι μεταρρυθμίσεις, να δοθεί η μάχη κατά του συντεχνιασμού και να υπάρξει εθνική κυβερνητική συνεννόηση. Κι ακόμη, με τη δημοσιοποίηση των θέσεων για τη Νέα Ελληνική Ανόρθωση στις 16 Φεβρουαρίου του 2012,

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

έκανα την τελευταία μου απόπειρα να κινητοποιήσω δυνάμεις σε μια κοινή προσπάθεια, περιμένοντας στη συνέχεια και τις ενέργειες άλλων, για μια συλλογική πολιτική πορεία. Η αναμονή μου, όμως, λαμβάνει τέλος. Σε ό,τι αφορά τις προθέσεις μου, η έκδοση των θέσεων για τη Νέα Ελληνική Ανόρθωση συνιστά πολιτική ενέργεια. Θα αγωνιστώ για να καταρτιστεί, επιτέλους, και να εφαρμοστεί το εθνικό σχέδιο εξόδου από την κρίση και επιστροφής στο δρόμο της ευημερίας και της αξιοπιστίας. Η πίστη μου σε αυτό που επιχειρώ είναι ακλόνητη!